

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/70/2020
Identifikačné číslo spisu:	3111219921
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:3111219921.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa L.. I. B., bývajúceho v N. N., B. XXXX/X, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Kováčik, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Legionárska 6434/2, IČO: 47 251 913, proti odporcovi L.. H. B., bývajúcemu v H., O. N. XX, o zníženie a zrušenie výživného, o trovách konania, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 22 C 181/2011, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 16. októbra 2019, sp. zn. 27 Co 158/2019, takto

rozhodol:

Uznesenie krajského súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín uznesením z 3. júla 2019, č. k. 22 C 181/2011-402, uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 2.564,50 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia na účet právneho zástupcu odporcu Advokátskej kancelárii JUDr. Martin Bartko - JUDr. Silvia Bartková. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že o náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 55 C.m.p. Priznané trovy bližšie špecifikoval v napadnutom uznesení.

2. Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ, ktorý navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a náhradu trov konania žiadnej sporovej strane nepriznať. Považoval za nespravodlivé, aby bol zaviazaný k náhrade trov konania s odôvodnením, že odporca bol počas celého konania pasívny, bol to on, ktorý zahmlieval skutočnosti, neoznámil navrhovateľovi riadne a včas zánik výživovej povinnosti, čím úplne zbytočne vyvolal vznik predmetného sporu a náklady s ním spojené.

3. Odporca v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

4. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd odvolanie navrhovateľa odmietol, lebo smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nebolo prípustné (§ 386 písm. c/ C.s.p.). Konštatoval, že z dikcie ustanovenia § 357 písm. m/ C.s.p. bez uvedenia ďalšieho kontextu úpravy rozhodovania o trovách konania podľa Civilného sporového poriadku by sa mohlo javiť, že každé rozhodnutie o trovách konania možno napadnúť odvolaním. Nový procesný predpis však vo svojich ustanoveniach dôsledne

diferencuje pri rozhodovaní o trovách konania jeho dve fázy.

Prvou je rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 C.s.p.) a druhou je rozhodnutie o výške náhrady trov konania, ktoré obvykle nasleduje až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

Napadnutým uznesením okresný súd uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 2.564,50 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Odvolacie námietky navrhovateľa tak smerovali proti rozhodnutiu o výške náhrady trov konania, proti ktorému však odvolanie nebolo prípustné, skonštatoval odvolací súd.

5. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal včas dovolanie navrhovateľ, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Uviedol, že Okresný súd Trenčín ako súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 12. septembra 2016 v bode I. o žalobe na zrušenie vyživovacej povinnosti a v bode III. o náhrade trov konania. Proti výroku o náhrade trov konania podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom namietal nesprávnosť tohto výroku a žiadal v tejto napadnutej časti rozsudok zmeniť tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Krajský súd v Trenčíne uznesením z 10. mája 2017 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V bode 6 a 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia uviedol, že námietka týkajúca sa zmätočnosti rozhodnutia a jeho nepreskúmateľnosti je dôvodná a tieto nedostatky súdneho rozhodnutia prikázal odstrániť súdu pri novom rozhodnutí. Okresný súd Trenčín sa neriadil právnym názorom odvolacieho súdu a bez toho, že by rozhodol v prvej fáze o nároku na náhradu trov konania sporových strán, rozhodol priamo o ich výške, a to napriek skutočnosti, že nebolo ešte rozhodnuté právoplatne o nároku na náhradu trov konania, a tak bola navrhovateľovi odopretá možnosť podávať odvolanie proti novému rozhodnutiu o náhrade trov konania.

6. Odporca sa k dovolaniu navrhovateľa nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky posúdil predmetné dovolanie navrhovateľa a dospel k záveru, že je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

8. Ustanovenie § 420 C.s.p. zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej.

Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 C.s.p.) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí; spravidla pôjde o uznesenie odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 C.s.p., ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 C.s.p., avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 C.s.p. z prieskumu dovolacím súdom vylúčené.

Podľa § 357 písm. m/ C.s.p. jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej ním riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu a o výške trov konania, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (I. ÚS 275/2018, in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky), a to s ohľadom na to, že na rozdiel od všeobecnej úpravy v civilnom sporovom konaní súd rozhoduje jediným rozhodnutím o nároku, aj o vyčíslení náhrady trov

konania (§ 58 C.m.p.).

9. Ustanovenie § 420 písm. f/ C.s.p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením ich súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Prípustnosť dovolania podľa § 420 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania vo všeobecnosti však ani najvyšší súd neposudzuje jednotne, ako konštatoval ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 387/2019. V uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 160/2017 z 28. februára 2018 (R 73/2018) najvyšší súd vyslovil, že „uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p., i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“, a z uvedeného dôvodu dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako procesne neprípustné. V uznesení sp. zn. 2 Cdo 97/2017 z 31. mája 2018 najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je nielen prípustné, ale tiež dôvodné, a z uvedeného dôvodu zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Avšak v tomto prípade išlo o inú situáciu, lebo konanie vo veciach výživného plnoletých osôb je upravené v ôsmom diele, prvej hlavy, druhej časti Civilného mimosporového poriadku (§ 154 a nasl.), takže aj na rozhodovanie o trovách konania sa používa iný mechanizmus, než o ňom uvažoval odvolací súd.

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom mimosporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 395). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

12. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny a spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť odvolacieho súdu, aby svoje rozhodnutie odôvodnil tak, aby z neho vyplývajúce dôvody neboli v rozpore s právnym odvolateľa na prístup k súdu (denegatio iustitiae) v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, ale ani s kogentným ustanovením § 357 písm. m/ C.s.p.; túto povinnosť si odvolací súd zjavne nesplnil.

13. Vo svetle uvedeného najvyšší súd preto vyhovel dovolaniu navrhovateľa a pristúpil podľa ustanovenia § 449 ods. 1 C.s.p. ku zrušeniu napadnutého uznesenia krajského súdu a vráteniu veci tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C.s.p.) s tým, že je viazaný právnym názorom vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 455 C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.